

A MUNKA

XVII. évfolyam, 13. szám.

Ara 16 fillér

Salgótarján, 1939 március hó 25

A magyar nemzet szava

Atyai és testvéri szeretet hangján szólt a magyar nemzet hivatott vezére, Horthy Miklós kormányzó a felszabadított ruszin néphez. „Szeretettel köszöntelek beneteket, testvérek... testvéreink voltatok és testvéreink maradtok.” Husz esztendő alatt, amióta Középeurópának ebben a részében a gyűlölet, a mesterkelt csalafintaság, az erőszak és az ármány uralkodott, sohasem hallott még a ruszin nép, de a visszacsatolt magyaroktól a Felvidék sem ilyen szívből jövő és valóban őszintén testvéri szavakat. Nem! A háború utáni világrand urai más nyelven beszéltek. Ami a magyarok nyelvén és a magyarok gondolata szerint erkölcsi intelem, az önük hazugság volt. A mi beszédünk mindig csak az igazságot kereste és szerényen, de az erkölcsi erő tudatában erőteljesen hangzott a történelem nagy tanulságait, a gazdasági és a nemzeti élet örök, az Isten által megteremtett törvényeit. Az uralkodó idegenek csak „propagandáról” tudtak, csak üres ígéretek szavaltak s ha voltak jól hangzó, kényelmes frázisok, az élet sohasem igazolta egyetlen megállapításukat sem. A ruszinok földjét és népét soha, egy percre sem kárpótolta senki és semmi a kenyéradó nagy magyar Alföld elvesztéséért és a népek megígért önkormányzat, a nemzeti és kulturális életet biztosító emberi szabadság mindenkor elsikkadt a szavak és a tettek között.

A magyar nemzet szava, amely ma már a Kárpátalja minden falujába eljutott a ruszin nép aprajához-nagyjához, nem ígérget és nem ámit. Hiszen semmi sem történt, csak visszaadtuk ennek a népnek szeretetünket, visszaadtuk neki kenyérét és most a jó testvér szeretetével és gondosságával sietünk segítségére, mert érte, magunkért és a nagy magyar testvériségért be akarjuk gyógyítani a sebeket, amelyeket husz esztendő alatt egy idegen uralom mélyített ki, de sohasem gyógyított. A szabadság, a jog és a testvériség, az összetartás korszaka virradjon fel a gens fidelissima, Rákóczi fejedelmünk szeretett népe részére — így mondja Horthy Miklós kiáltványa. Tudjuk, érezzük, hogy a mélységesen valószínű ruszin nép, amely mindennapi küzdelmes életében is csak hittel, az Istenben való bizodalom segítségével boldogulhat, meghallja, hogy más gondolatok, más szándékok élnek ezekben a szavakban, mint a husz esztendő prágai ígéretekben. Látja és tapasztalni fogja immár, hogy a magyarság testvéri szeretete milyen hatalmas és boldogító valóság, milyen nagy és sorszerű rendeltetés az, hogy immár ő is része és tagja Szent István országának.

Lengyel-magyar sorsközösség

Midőn husz esztendő türelmes és fegyelmezett várakozása után megértük egy örök vágyakozásnak megvalósulását, egy annyiszor megjelent álom csodálatos beteljesedését, Kárpátaljának dicső honvédeink hősiességével és páratlan lendülettel véghezvitt visszafoglalása révén a lengyel-magyar közös határnak megszületését, azon az uton kell újra elindulnunk, melyen valaha egy évezred előtt már Adalbert érsek járt, amikor Géza fejedelem udvarából Lengyelországba indult. Alig hangzottak el a keresztelési ígérek a két világ mesgyéjén álló magyar fejedelem fölött, alig csordult az égi üdvöze az ifjú „barbár” meghajtott büszke nyakára, a Gondviselés máris titokzatos kapcsolattal egybeszötte a két nép történelmi életét.

Az Arpád-ház dinasztikus kapcsolatai után Nagy Lajos leányának, Hedvignek alakja él vigasztaló géniuszként a két nép emlékeztetőben. A magyar költészetben Vörösmarty fantáziája vonta halhatatlan fénybe a magyar királyleányt, aki kijárta a csodák világát jegyese, az ifjú hős, de még barbár litván nemzetének. Eitől fogva Magyarország és Lengyelország európai hitvátsa közös: gátja és védőbástyája lenni a kereszténységnek a keleti pogányok támadása ellen, de ugyanakkor a német lovagrend, a germán hatalmi terjeszkedés akkori pionírjaival szemben, miként II. Endre a Barcaságban, vitézül verekedve, III. Ulászló lengyel király, aki később I. Ulászló néven magyar király is lett, hogy a várni csatában életét adja a magyarság és kereszténység védelmében, volt az első aki Magyarországot Lengyelországgal együtt „a kereszténység köfalának és védőpajzsának” nevezte, csaknem kerek ötszáz évvel ezelőtt Krakóban, 1440 március 8-án kiállított oklevelében.

Ugyanakkor a béke műveinek, a kultúrának mély, benső kapcsolatai is szövődnek. Temesvári Pelhárt, Erdősi Sylvester János és Pázmány Péter Krakóban tanulnak. Bathory István, akit Erdély bércei küldtek királyul lengyel földre, megalapítja a wilno-i egyetemet. A legdicsebb lengyel király, amilyenek őt Kemény Zsigmond fiatalok nagy regényében megrajzolják és aminek őt a lengyelek ma is tisztelik, valamint az ozman hadat Bécsnél megállító és Buda felszabadításánál segítő Szobieszki János egyaránt beleszövődik mindkét nép nagyságába. Lengyelországból indult el a vezérlő fejedelem, Rákóczi, szabadságharcra, amint később ügyének elbukott, ott talál egyideig menedéket Erős Agost udvarán. Magyar bujdosók már előbb szívesen vették arra utjukat, élükön Balassa Bálinttal Danzka felé...

A lengyel-magyar sorsközösség forró, szenvedélyes lángként csap föl azután újra reformkorunk idején, amikor az 1832-36-iki országgyűlésen Deák Ferenc emeli fel szavát a megtaposott és meggyalázott testvérnemzet szabadságáért, csodálatos beszédében: „Nemzetek lesznek és nemzetek vesznek...” Már előbb a magyar költészet szentje, homlokán átvirrasztott

éjek márványló sápadtságával, Kölcsey szólott e népért, mintegy a magyarság elkövetkezendő végétét vizionálva a testvérnép sorsában. És ezekben az években majdnem minden gondolkodó magyar lelkében ott él, ha kisebb erővel is, Vörösmarty „Hontalan”-jának keserve, mely azt jajongja, hogy:

„A nemzet, melyhez tartozom,
Kiirtva s vérbefut hazám
Többé fel nem virul:
Engem millióknak veszte nyom,
Egy nép halálát hordozom,
Keblemben ostroml.”

Lengyelország elküldte azután a magyar szabadság ügyéért vívott harcban „Osztrólenka véres csillagát”, Bem apót. Ez az együttérzés és az üldözötteket belogadó, szánó szeretet, mintha a hasonló fájdalmat előlegezte volna az évszázadok, a történelem és a táj végétével egygyűzőt nemzet fiaiban. A világháború alatt ifjabb Andrássy Gyula gróf szót emelt a független Lengyelország visszaállításáért és nem rajta mult, hogy ez a gondolat elbukott. A háború után pedig a lengyel nép akkor élő legnagyobb fia Pilsudsky volt az, aki megérezve mindkét nemzet létének fenyegetettségét, ennek permanens tudatában óhajította a közös lengyel-magyar határt.

Magyar részről ugyancsak Andrássy volt az, aki elsőnek Varsón át kereste a magyarság ügyének jobbrafordulását. Az a „diagonális birodalomizm”, mely a latin-keresztény Középeurópa gondolatát bontja ki a bolsevista-pánszláv messianizmus és a pángermán imperializmus szoritásában, először Andrássy elméjében villant meg. Nagy, nyugateurópai gondolkodó, egy Dietrich von Hildebrand gondolatával való azonosságot jelentett ez eppogy, mint ősi, százados nyomokra való visszatérést, a nagy közös Középeurópa koncepciójára: Róma-Buda-Krakó Varsó vonal Középeurópájára.

Ilyen történelmi hagyomány, ősök, történelmi utunkat meghatározó jelek és valóságok között újra rábredünk, hogy mennyire azonosok voltak történelmünk fojyomán a két nép erényei és vétkei. S talán éppen ez a közös sors, közös mult, ez az együttérzés záloga egy jobb magyar jövőnek, ahogy arról már az 1849-es szabadságharc idején Worcell Szaniszló gróf, lengyel publicista írta: „a két nemzetnek közösek barátai és ellenségei, mert ez természetükből és földrajzi fekvésükből következik. Egyidejűleg növekedtek, egyidejűleg virágoztak, azért egyszerre fognak felvirágozni dusabban mint valaha. Magyarország és Lengyelország olyanok, mint két százados tölg, melynek gyökerei a föld alatt összefonódtak és láthatatlanul összeforrak...”

Amint ezeken a történelmi tényeken elméláztam, eszembe jutott, hogy a közös lengyel-magyar határ megvalósulásának örömteljes alkalmából talán illenek Salgótarján hazafias társadalmához az a kegyelet, hogy Bathory István szobrának talapzatához egy koszorút letegen.
(—ány).

már érvényesítendő konzekvenciákat. Sajnos, a magunk kárán kellett ezuttal is tanulnunk, de legalább okulnunk lehet s most már nyílt szemmel láthatjuk az igazi helyzetet, hogy hasonló katasztróla-nak ne tegyük ki a nemzetet. Mert — amint a miniszter mondja — tapasztaltuk, hogy ahol sűrű volt a néplakosság, ott az idegen impériumok sehol nem tudták a magyarság erejét sem gyengíteni, sem megfőrti; viszont ott, ahol nagy latifundiumok terültek el, ott igen könnyű munka bánt az impériumok vezetőire. Ott a magyar nagybirtokot könnyen tudták tulajdonba venni és a maguk fajtestvéreik között kiosztani. Ebből az is következik, hogy a kisbirtokrendszer a legbiztosabb védőgát minden olyan idegen lörekvessel szemben, ami a magyarság ellen irányul. Ez a történelmi tapasztalat, aminek tanulságait száz százaléig le kell vonnunk, arra utal bennünket, hogy ezeknek a szempontoknak az érvényesítésével nyuljunk a jelen pillanatban is a föld kérdéséhez. Megtanulhattuk a multból, hogy mi a föld jelentősége a nemzet életében s éppen, mert megtanultuk, nem szabad ezt a kérdést a demagógiának zsákmányál dojni. Mert hiszen a becsületesség és tiszta lelkiismeret sem engedi meg, hogy olyat ígérjünk, amit teljesíteni képtelenség. Mindenki tudhatja, aki józanul gondolkodik, hogy mindenkinek nem juthat föld, mert hiszen nincsen annyi, amennyi minden igényt kielégíthetne.

Teleki Mihály miniszternek az a célja, hogy minden magyar saját kertes kis házában lakjék, amit magának mondhat s éppen azért folytatni kívánja a házbhelyakciót. A földreformot illetően a mai akciónak az a célja, hogy egymillióbét-százezer kat. hold legyen igénybevehető s mivel pedig a kormány nem vállalhat olyan anyagi áldozatot, ami a hadsereg felszerelésének a kérdését hátráltatná, vagy gátolná, azért az ország teherbirását tekintetbevéve kellett a kishaszonbérletek utján a kérdést megoldani. Ennek több szempontból is nagy az előnye. A termelés folytonosságát nem zavarja a megoldás s bizonyos átmenetet teremt, amikor éveken keresztül lehet figyelni, hogy vajjon a kishaszonbérletek utján megfelelő kezekbe jutott-e a magyar föld, olyanokba, amelyek nemcsak az eddigi hozamot biztosítják, de megfelelő gazdálkodással azt művelni is képesek. Így akarja elérni a kormány, hogy a földreform valóban megfeleljen céljának és ne legyenek áldozatai.

A Vágtól én nem búcsúzom!

DR. VISNOVSZKY LASZLÓ versel.

Legyen a Sors bármily mostoha,
A Vágtól én nem búcsúzom soha!
Enyéme meg a fűzek a parton,
A kis fodrok, melyekbe kezem tartom,
A zugó habok és a rohanó ár,
S a part csoda tája, ... mi nem miénk már!
Ide gondolok sokszor ... sok nyári estelen,
S karom remegőn arcomhoz emelem,
És sírok, ... zokog belé a lelkem,
Mert Szülőföldemnek árvája lettem!
A Vág az enyém volt, ... a Vágot nem adom,
A szám sikkolja, ... s beteljesül meg
[egyszer az álom,
Hogy bölcsöm, ... hol ringott ... megtalálom!
De addig is ... amíg egy beteljesült vágygal
El nem jutok Oda, ...
A Vágtól én nem búcsúzom soha!

Költősors

Költő vagyok ... azzá lettem,
Mert Apám is az.
Hogy életemet ... sok édes búsrítmussa sirjam,
S szeressem azt ... ami szép és igaz.
Verseket építek
Sok színes gondolatokból,
Alapom: a papír ... a fehér lapok,
Eszközöm: az író ... a toll,
S fizetség: a kritika amit kapok.
A költők ... azok mind szegények,
De valahogy mégis ... mégis boldogok,
A költő kincse ... a szíve,
Ami a verseiben is ott dobog!

Megfelelő kezekbe kell jutni a földnek

A zsidókérdést már nyolc órák ülésen tárgyalta a törvényhozás, ami arra mutat, hogy az idő nagyon is becsessé vált a hogy még igen fontos kérdésekkel kell végeznie a parlamentnek. Teleki Pál miniszterelnök minden vállalt feladatának meg akarva felelni, minél előbb le óhajta tárgyaltatni a másik nagy és fontos kérdést is: a földreform kérdését, melyről éppen a napokban Debrecenben mondotta Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszter, hogy: „nem volt és nem is

lesz egyhamar ilyen nagyjelentőségű kérdés a magyar közéletben, mint a földbirtok rendezés kérdése”. Hogy miért? — azt a következő szavakkal indokolta meg a miniszter.

— A közmondás is azt mondja, — mondja Teleki Mihály indokolása, — akié a föld, azé az ország. Engem is ez a szempont vezet ennél a kérdésnél.

Visszapillantva a szomorú összeomlás és megszűlés idejére, az akkori tapasztalatokból vonja le a miniszter a most

Minden Aspirin-tablettán a »Bayer«-kereszt látható, ez különbözteti meg az utánzatoktól.

Félpohár
vízben vegyük be az

ASPIRIN
tablettákat

Igy hamarabb jutnak a szervezetbe és gyorsabban fejthetik ki kitűnő hatásukat fájdalmak és meghűlés ellen.

Horváth Sándor Nógrádvármegye alispánja

A m. kir. Belügyminiszter Horváth Sándor balassagyarmati polgármestert nevezte ki a megüresedett alispáni székbe.

A kinevezés amilyen nagy nyeresége az egész vármegyének, éppen olyan vesztesége Balassagyarmat városának.

Nagytehetség, de szerény és a társadalom kulturális munkájában is mint író, értékes munkát végző kiváló tagja volt vármegyénknek Horváth Sándor, amióta Nógrádvármegyéből az ország megcsonkítása után Nógrádba került.

Közvetlen és szeretetteljes egyéniségével csak barátokat szerzett magának s ez a körülmény esztendőnk óta szinte predestinálta őt e díszes mellóságra, melyet nagynevu elődje után bizonyára ugyanazzal a barátságos és tudással parosult lélekkel fog betölteni, mint eddigi hivatását. Működésében kísérje Isten áldása és az egész vármegye közönségének megértő szeretete.

Hazafias ünnepek marcius idusán városunkban

Az összes templomokban tartott istentiszteletek után az iskolák és társadalom különféle ünnepeken aidoztak a nagy idők emlékeire. Talán soha nem volt ezen ünnepek nagyobb jelentősége, mint most, amikor a Trianoni aljas bekediktatam egyik megteremtője és zsarnoka Csehszlovákia részreire bomlott és a testver rütemeid, újra visszatért az 1000 éves magyar hazához. Tejes reménytel várjuk a közös jövőt, melynek meg kell hoznia a többi európai területek visszatérését is.

Az ünnepek a nagy történelmi események közepette izzó lelkesedéssel folytatók.

A város egyetemes közönségének ünnepe az ipartestületben volt 15-én délután. A nagyszerű musor keretében Horváth László h. polgármester mondta a szép ünnepi beszédet. — A Iroutharcosok a Katn. Korben 14-én este tartottak dísztáborozást, melyen Szenté László elnök, kormánytanácsos-igazgató tartott nagyszerű beszédet.

Sok külön ünnepség volt még városunkban a vallalatoknál, ipartestületbenstb.

A napokban jelent meg

Dr. Figus Béla városi főjegyző „Ou Anyánk...” c. szép Maria éneke. Az imádságos hangulatu es bensőséges hittoi áthatott ének az örvendétesen lejodó Maria kultusz kedves hajtása. A könnyed verselés és a kellemes, lagy dallam bizonyára hamar népszerűvé teszik ezt a leg-ujabb Maria éneket is, aminek nagy érdeme meg erősen hazafias erzése is. Amióta Szent István a boldogságos szűz Anyának ajánlotta fel szeretett Magyarországot, azóta a Maria-tisztelet és a hazaszeretet egymástól elválaszthatatlanok. Dr. Figus Béla kivételes képességet di-

Kiadó lakás a város szívében, 3 szoba, fürdőszoba, egyedül álló vízvezetékű lakás, külön házmesteri lakással, szép kerttel azonnal is kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

cséri, hogy ő is megmaradt ezen az uton és a nemzet szebb jövődjét az Isten anyja segítségétől várja. Ugy hangzik ez a szép ének, mintha a középkorból maradt volna fenn hittől sugárzó, segítséget esdő ajtatósságával. És mégis modern, egészen mai. A Felvidék visszacsatolása feletti hazafias öröm szülte.

A szerző az alábbi felhívással bocsájtotta útjára az éneket:

Városi közgyűlés

Csütörtökön d. u. 3 órakor tartotta meg a város képviselő testülete ez évi első közgyűlését, amelyet Dr. Förster Kálmán polgármester a Hiszekeggyel nyitott meg. Meleg szavakkal üdvözölte az újonnan alakult képviselő testület tagjait. Ramutatott a mai rendkívüli időkre és az ebből folyó nehezésekre, amelyet hite szerint könnyen át fog lábolni ez a nemzet, ha azon a helyen, amelyre őt a sors állította, mindenki eleget tesz kötelese-gének.

Dr. Figus Béla városi főjegyző olvasta fel a polgármesteri bejelentéseket amelyeknek során mélyeseg örömenek adott kifejezést a közgyűlés a magyar Felvidék visszacsatolása és Kárpátaljának Magyar Szent Korona kötelekebe való visszatérése miatt azzal a hő ohajtással, hogy a felszabadult testvérek elete a magyar haza kötelekeben boldog és megle-gedett legyen.

A mélyeseg keserűség és fájdalom hangján emlékezett meg a közgyűlés a január hó 6-án Munkács városa ellen intézett cseh orvltamadról.

Bejelentette ezután a polgármester, hogy dr. Soidos Béla a város közönségének mely szomorúságára vármegyénk főispáni tisztsegetől megvált és a legfelsőbb helyről nyert elismerés mellett Gömör vármegye főispánjává neveztetett ki.

Dr. Soidos Béla mindenkor lelkes szeretettel karolta fel Salgótarján minden ügyét, alyai jóindulattal támogattott es partuogolt minden kerest s ezért kísérte új állomahelyére is el a város közönségének mélyeseg tisztelete es ragaszkodása. Bejelentette a polgármester, hogy a vármegye új főispánja dr. Baross József lett, aki alispáni székeben is mindig megértő joakarattal viseltetett a város polgárai ügyei iránt s amikor Salgótarján mely tisztelettel köszönti új főispánját, kerit, hogy új díszes tisztegeben is tartsa meg a város szeretetében es nemes partuogoltságában.

Dr. Förster Kálmán polgármester örömmel jelentette be a képviselő testületnek, hogy a magyar kir. belügyminiszter a vármegye alispánjává Balassagyarmat város polgármesterét, neográdi Horváth Sándort nevezte ki. Mélyeseg bizalommal eltelve az új nógrádi alispán szeretetreméltó személye iránt, Salgótarján városat hasonlóan nemes jóindulattal ajánlotta.

A mély baráti szeretet hangján emlékezett meg a város közgyűlése dr. Vilmon Gyula m. kir. tiszti főorvos távozásáról. Mely megindultsággal hallgatta a képviselőtestület minden egyes tagja azokat a búcsúszavakat, amelyeket dr. Vilmon Gyula búcsúlevelében a közgyűlés tagjaihoz intézett.

Öszinte örömmel vette tudomásul a képviselőtestület a magyar kir. Honvédelmi miniszternek dr. Förster Kálmán polgármesterhez intézett azon leiratát, amelyben a magyar kir. Honvédelmi miniszter dr. Förster Kálmán polgármesternek a polgári fővezérszerveletnek megszervezése es fejlesztése érdekében kifejtett

Magyar Testvérek!

Utra bocsájtom ezt a kis éneket, amelyet a hitből fakadó es táplálkozó hazaszeretet hozott létre.

1918. őszén a forradalmak, majd a vörös rém szennyes hullámai hőmpölyögtek a drága magyar földeken, hogy romba döntsének mindent ami szent. Hűtlenek lettünk Védasszonyunkhoz s ezért következett be fájdalmas, keserű bukásunk, ezért lett könny az italunk, bánat bus keserűnk.

Még alig-alig adtuk tanujelét, hogy vissza akarunk térni a Szent István által kijelölt utra es már is az ő emlékének évében felragyogott szűz Anyánk jószágának csillaga s hiv, biztat, csodát tesz, jeleül annak, hogy a hozzá kötött magyar élet biztosítéka a magyar feltámadásnak.

Van még rab magyar föld az ezer éves Haza testéből, amely köteleességet parancsol minden magyarnak; követni a Szent István év csodáját es utmutatását es visszatérni a mi édes jó Anyánkhoz.

Hiszem es hirdetem, hogy ennek a köteleességnek hűségese teljesítése után ismét nagy, ismét boldog lesz a mi édes, vérrel szerzett, vérrel es könnyel oly sokszor megszentelt szép Hazánk!

A címképet a Szent Ferenc rend temploma es záródja ékesíti, mint jelkép es szimbolum.

Főlerakat: **MAYER és UNGÁR**
Jobb üzletekben kapható!

valamint Varga Józsefné italméresi illeték hátralékát törölte.

Salgótarján m. városban egy negyedik gyógyszerészter felállítása mellett foglalt állást es végül a községi közdülő utak há-lózatát es a Szent Ferenc telepen az utak burkolandó szélességét megállapította.

Majd dr. Förster Kálmán polgármester azon mély megindultsággal elmondott fohász után, hogy e nehéz történelmi időkben a jó Isten ne hagyja el árva nemzetünket — véget ért a város képviselőtestületének ez évi első ülése.

A Balassa Társaság felolvasó üléséről jövő számunkban referálunk.

Csókold meg, fiú

Vedd kezébe lágyan
s csókold meg fáradt kezét
öszülő apádnak
ajkadhoz vonva lágyan,
fiutársam.

Igaz, bántott, szegény.
De jót akart, ha bántott.
Csókold meg fiú,
a ráncot fáradt kezén.

Dorgált büntelen talán,
jó, mert cibálta sorsa,
de szüntelen,
szívével mindig csókolt
s a jódát kívánta.

Fiú, apád, ha öszül,
tiszteid szökülő fejét
s ha látod,
hogy mélyre szántott
néhány barna árkot
s homlokára vont
a gond,
meghajolva mélyen
vedd kezébe szépen
s csókold meg fáradt kezét.

Németh Gyula.

Hírek és különféle

Események

Mi sem természetesebb, mint az, hogy minden figyelmünket, érdeklődésünket, idegrendszerünk egész hálózatát lefoglalják azok a világlejtőségű események, melyek itt zajlanak határainkon belül es kívül s a vén Európában es hiába próbálnánk kivonni magunkat hatásuk, visszhangjuk alól. De azért — hogy is mondjam? — vegyük észre kicsit azt a másik világlejtőségű eseményt is, melynek egészen közélről vagyunk tanui es amely nemcsak közélről, hanem bennünk is érezteti hatását: vegyük kissé észre a tavaszt is. Hát persze, hogy hatalmas változások idejét éljük, szinte érezzük, amint a világtörténelem kereke egy precíz motor sebességével es robajával forog a fejünk felett, de azért ne feledkezzünk meg hálátlanul arról a másik változásról sem, mely a maga ősi lassúságával es szeméremes csendjével meg végbe felettünk es bennünk: a tavasz érkezéséről.

Amíg az embercsinálta történelem száguld es robog a maga kiszámíthatatlan utján, előre nem látható céljai felé, addig a természet istenalkotta törvényei is szög-

pen csöndesen járják a maguk kiszabott, megszokott, változatlan útját és erről az útról mindig biztosan tudhatjuk, hová vezet. Ezen az úton nem csüggedhetünk, fáradhatunk el soha, hiszen ez az út, melynek minden lépése újabb és újabb örömmel ajándékoz meg bennünket. Ma zárt kis rügyet látunk egy orgonabokron, holnap már levélle bomlik a rügy, holnapután bimbózni kezd az ág és újabb néhány nap múlva illatos virágpompába borul a bokor. Ne vessük meg az örökéletnek ezeket az örök kis örömeit, ne menjünk el mellettük érzéketlenül csak azért, mert a perc, az óra és a mindennap hullámvérése egyre izgalmasabb.

Jól tudom, olyanok vagyunk, hogy az élet, a természet, Isten örök dolgainál sokkal jobban érdekelnek bennünket a politika, a történelem, az emberiség múltja, de ha aztán vannak perceink, amikor idegeink belefáradnak a szüntelen feszültségbe és egy percnyi pihenést kívánnak, vegyük észre és figyeljük kissé azt a másik nagy világeseményt is, melynél szebbet, kedvesebbet úgysem találunk a történelemben: a tavaszt... (—ány.)

Uj sajtófőnök. Vitéz Kolosváry Borcsa Mihály sajtófőnök távozásával, vitéz Thuránszky László tolnamegyei főispán lett az új sajtófőnök. Kiváló közéleti működése és frontbarossága folytán munkája elé teljes bizalommal és szolidaritással tekint a keresztény, hazafias sajtó.

Meghívó. Légoltalmi Liga salgótarjáni csoportja április hó 2-án d. e. 11 órakor az Ipartestületben tartja rendezési közgyűlését. Az elnökség ez uton is kéri a tagokat, hogy a közgyűlésen a Liga jövő munkájának sikere érdekében feltétlenül jelenjenek meg. Egyben kérjük f. hó 30-ig az esetleges indítványokat az elnökség részére írásban beküldeni. Hazafias tisztelettel Elnökség.

Megalakult Karancsságon a Legényegylet. Nagy öröme volt a karancssági legényeknek február 12-én, szívnüknek régi vágyát teljesítették hivatott vezetőik. Az új iskolában megalakították a kat. Legényegyletet amellyel a jövő nagy munkájára akarnak felkészülni. Az egyet elnöke dr. Horváth József plébános, alelnöke Sasvári István kántor, világi elnöke pedig Csábi Karoly kántor-tanító lett. Az új egyesület egy hétre az alakulás után már bemutatkozó előadást rendezett az új iskola gyönyörű nagy helyiségében. Kő Benedek 3 felv. „Klárka” c. nepszínművet adott elő igen nagy sikerrel, jó betanulással és átérzéssel. A 3 órás előadás alatt igen sok megérdemelt tapsot kaptak. Az előadás után az egyesület megrendezte első farsangi tancmulatságát is, amely az előadásokhoz kitűnően sikerült. Az új egyesületre az Isten áldását kérjük és meg sokszor akarunk hallani róla. (—si.)

A felvidéki szövetségek. A felvidéki magyar szövetségek az elnyomatás két évtizede alatt valóban eredményes munkát fejtettek ki. Készebben, hogy a magyar nemzeti érzel és felfogás a Felvidéken elsősorban ezekben a szövetségekben élt és erősödött. A csehek, a magyar hitelszövetkezeti törvényre hivatkozva, külön magyar hitelszövetkezeti központ alakítását nem tették lehetővé és a felvidéki magyar hitelszövetkezetek kénytelenek voltak a pozsonyi központhoz csatlakozni. Magyar jellegüket azonban mégis megőrizték. A magyar fogyasztási szövetségek „Hanza” néven, Galántán, külön központot alapítottak és kiváló eredménnyel dolgoztak. A felvidéki hitelszövetkezetek között egészen különleges jellegű alakulások a „Földmives kölcsönös pénztárak”, ezeket a „Hodza” fele agrárpárt hozta létre, és pedig politikai célból: hogy a felvidéki magyar gazdákat a cseh agrárpárt részére megnyerje. Ezek a pénztárak cseh állami támogatásban részesültek a működésük egy-egy járás területére terjedt. Ezekben a földmives kölcsönös pénztárakban mintegy 50.000 magyar és 2-3 ezer szlovák gazda tömörült és munkásságukat ezután, mint járási hitelszövetkezetek az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekében folytatják. Az összes visszacsatolt hitelszövetkezetek száma — beleszámítva a pénztárakat is, — körülbelül 300. Érdekes, hogy a felvidéki hitelszövetkezetek legnagyobb része jelentős betétállománnyal rendelkezik. A felvidéki magyar hitelszövetkezetek mintegy 30 millió pengő betétet kezeltek, körülbelül ugyanennyi volt kihelyezett kölcsönállományuk is.

Nyilttér*

A munka múlt heti számában megjelent két „Nyam-nyam” cikkben személyemmel kapcsolatban használt bántó kiáltásokat ezúton utasítom vissza azzal az érzéssel, hogy a t. Közönség nagyrésze cikkeim célját nem értette félre és lélekben velem egyetért.

Karancseszki, 1939 márc. 21.
Petróczy Gyula.

* E rovatban közöltékért felelősséget nem vállal a Szerkesztőség.

Felhívás. Bevonulás folytán a városban két irodai munkaezre van szükség. Középszkolai végzettséggel jelentkezni lehet a városi főjegyzőnél.

Márciusi ünnepek. Albertaknán, a bányaiskola termében, mintha 20 év története, a Trianontól a bécsi Bevedereig, a Felvidék egy lönséges részének visszacsatolásaig elevenedett volna meg a gyermekek által bemutatott előadás, 1848 emlékezetére tartott matiné. A szép szabadság ünnepélyen a gyermekek szavatai osztályonként csoportosítva, enekkel emelve s a nagy időknél a jelenben telkesítő nevelő erőt mutatta meg Vadkerti Béla tanító a telep óriási érdeklődése mellett. Szem nem maradt könnyek nélkül. Rauakna Banyatelep tanuló Kerényi Daniel tanító rendezésében hódoltak a legendás időknél. Beszében a múlt szövetségnek tüzet gyújtotta meg s a jövőre ható erőt emelte ki. Majd növendekai szavalókórusai, háromszólamu hazafias enekkel s irredenta színművel, melynek jeleneteibe beleszólt „alombeli előkép” dobogtatta meg a szíveket. A nézők és a hangulat egyöntetűen hazafias érzelésben gazdagodva tavoztak haza úgy Albertaknáról, mint Rauaknáról.

Sokat beszélnek, de csak a tények döntenek. Ily tény az is, hogy „Baer”-kereszt nélkül nincs Aspirin-tabletta. Aspirin-tabletták csak gyógyszerárakban kaphatók.

Banyamozgók hire. Baglyasalja és Pataiva banyamozgói március 26-án, vasárnap három-három előadás keretében vaszóra vizik Johny Weissmüller új filmjét: TARZAN FOGSÁGA, az igazi, az egyetlen, a valódi Tarzant, melyben még a főbb szerepeket Maureen O'Sullivan, John Buckler, Benita Hume játszik. A vad dzsungelben leivett eredeti kepek-ből álló, monumentális film előadásának kísérőjeül meg meg a: „Panay torpedónaszad esulvisztesze” c. film, valamint a Magyar és Paramount világhírűdők.

A váci kir. orsz. siketnéma (internatusos) intézetben az 1939/40. iskolai évre szeptemberre felvett nyeretnek az ovodai tagozatba 4-6, az előkészítő osztályba 6-8, az I. osztályba 7-10 éves, oly siketnéma gyermekek (vagyontalanok ingyenesen, a többiek havi 48, 24, 12, 6, vagy havi 3 pengő tartásdíj hozzájárulással fizetése mellett) akiknek a siketnéma kívül mas testi vagy szellemi fogyatkozásuk nincsen. Közéleti felvilágosítással s a felvitelhez szükséges nyomatványokkal (bepreg beküldése mellett) keszseggel szoiag az intézet igazgatósága: Vacon, Konstantin-ter 6. szám.

Felhívás! A Legoltalmi Liga vezetősége ez uton is felhívja a város polgárságát, hogy a Liga nemzetvédelmi munkájába kapcsolódjon be a saját családjá és az egész nemzet érdekében. Ne varja senki magát a segítségtől, különösen azok ne, akiknek helyzetük és természetüknél fogva a legoltalmi munkában példával kellene előjárni. Legoltalmi kérdésekben, felvilágosításban, kifejezésben a Liga mindenkor keszseggel áll a polgárság rendelkezésére. Támogassuk a Legoltalmi Ligát! Lejpen be mindenki a Legoltalmi Liga tagjai sorába.

APOLLO MOZGÓ

Márc. 25-én szombaton,
Márc. 26-án vasárnap
Márc. 27-én hétfőn
VADRÓZSA
Szenzációs Magyarfilm

Márc. 28-án kedden
Lázadás Marokkóban
A francia filmgyártás remeke.

Márc. 29-én szerdán és
márc. 30-án csütörtökön
BÉCSI KISLÁNY
Egert Márta legazabb filmje.

Diadal

**SZIVARKAPAPIR ÉS
SZIVARKAHÜVELY
VÉD JEGYE**

Búcsúzás. Rimaszombatba való áthelyezésünk alkalmából búcsúznunk kedves barátainktól és ismerőseinktől és kérjük tartsák meg szeretetükben a Szenes családot.

**Nem mese,
hanem valóság**

EGY KISGAZDA, szegény ember, de jó szónok, egy vasárnap annyit beszélt a falubelieknek az osztálysorsjáték intézményéről, hogy összeadtak 28 pengő és vettek egy sorsjegyet. Mi a véletlen, a sorsjegyen nyertek 20.000 pengőt. Hogy most az egész környéken alig van ember, kinek ne volna sorsjegye.

B. J. JEGYZŐ 70.000 pengőt nyert, megnősült és hazat épített.

EGY VILLA MOSKALAUZ 120.000 pengőt nyert, egy elarvezett birtokot vett a Balaton partján, most is szépen gazdalkodik és áldja az osztálysorsjátékot.

UJPESTEN egy divatrusleány nővérével vett egy sorsjegyet. Kihúztak 300.000 pengővel, ingatlan vettek és ma is boldog hazulajdonosok

EGY PENZÜGYÖR nyert 50.000 pengőt. Kis hazat vett és ma is pontosan szoiálja az államot.

K. M. FŐP.NCER nyert 60.000 pengőt, kibérelte a Margiszágon azt a vendéglőt, hol evekig dolgozott.

EGY SOFFÖR nyert 80.000 pengőt, autót vett, garagot építtetett és kitünően keres. Ezenet ezreket ad jutékonycára és reméli, hogy még fog nyerni az osztálysorsjátékot.

EGY NYUGDIJAS nyert 40.000 pengőt, kifizette adósságait, segélyezte összes rokonait, barátait, fenzeit jól kamatoztatja. Okosaa, jól, de takarékosan el keres most egy vidéki kis birtokot.

EGY SZEGÉNY ASSZONY, kit már gyermekével együtt a lakasból ki akartak tenni, egy nyocad sorsjeggyel nyert 10.000 pengőt és így egyszerre megzabadiult a további nélkülözésektől.

EGY ASSZTALOS nyert 20.000 pengőt, adósságait kihizette, üzletét megnagyobbította és ma gazdag ember.

HAROM SZEGÉNY TISZTVISELŐ együtt vett egy sorsjegyet és a várt csoda megtörtént, megnyerték a tonyereményt. Az egyik nollen fiatal ember most megnősül és önállósítja magát, a másik nyert menyasszony, most boldog, van kelegye, butor stb. és rövidesen meglesz az esküvő. A harmadik szerencsés ferjes asszony, családi hazat vesz. L. G.

A közönség köréből.

Kaptuk az alábbi levelet:

Kedves Szerkesztő úr!
A Nyam-nyam zene vitáját olvasva engedjek meg nekem, hogy mint teljesen kívüli egyen egész tárgyilagossággal szerény véleményemnek kifejezést adjak. Sajnos, a vita csúnyán elfajult, mert a „szelid” tárgyilagosság helyett a személyeskedés sértő megszövegre futott és a lényeg, e mögött háttérbe szorult. Ugy-

látszik náunk nemcsak a pontukában, de a közéletben is minden vonatkozásban a személyeskedés mögött elsikkad a lényeg! Petróczy Gyula ur első közleménye, izzó hazafiaságotól túlfűtött magyar lelkekből fakadt, mely ha százszázalekosa nem is helytálló s ha az általa használt hangnem egy kissé támadóan zápol volt, mégis tiszteletet érdemlően éles volt! Egyáltalán nem éreztünk elolvasásakor undort még felületesen sem, nem-hogy „intenzíven!” Szép volt, hogy a lelkeben kivirágzó magyarságunkat minden vonatkozásban aggodalmasan féltő hazafiai elkeseredésében szülemlett gondolatait lerőgzitette és mi nagyon sokan, még „nyomdahiabi” dacára is, örömmel és élvezettel olvastuk!

Bevallom, hogy egy kis lelkipurdalást éreztem utána! Mi, városiak, a mi városi kulturánk rengetegében néha eltévedünk és nagyon jó, ha egy kicsit az egészséges, tiszta levegőjű, falusi magyar kultúra szellője megcsap és felefrissít, udít minket. Sokkal többen vagyunk, mint sem gondolnak abban a táborban, akiket a petróczygyulai megalapítások melyen eigondolkoztatnak! Minket a Petróczy Gyula magyarsága nem „untat”, sőt, büszkek vagyunk rá és nagyon kívánatosnak találjuk, hogy a mi főenyés városi kulturánk tudna minél több ilyen Petróczy Gyulákat ki termelni!

Eibizakodottság és gyűlölség nélkül a tanúságokat gyűjtőgessük, még ha az a „zerge tollasoktól” jön is és a fellobbant szenvedélyek tüzenek viágánál kutasuk igazi útját kötelességeinknek. Ért-sük meg a tiszta, komoly szavakban a hevitő vagyokat, melyek a magyar lelkében egnek!

Csak ennyit akartam röviden e vitához mondani.
Szives közlését köszönve, vagyok hazafias üdvözléttel: Egy olvasó.

Nyilttlel Petróczy Gyulához!

Tisztelt Uram!
Miatan a közöttünk felmerült vita végéig befejezést nyert, — a téma körüli telfogásban küömbsegektől eltekintve, — meggyőződés, hogy a toll fejezéssel vívott harcunkban mindkettőnk a jószándék, a magyar önértet és fajtánk szeretete hevített. Az akadémikus vitán-tui — és ennek igazolására, a becsülettel végzett torna után tehát magyar testvéri jobbkant nyújtjuk Ön fele azzal a biztos tudattal, hogy a jelentéktelen köz-napi problémakon felül, az egyetemes magyarság közös érdekeinek harcában, — úgy Ön, mint a Balassa Társaságban mindnyáján, egymás mellett, egyet akarva dolgozunk és küzdünk tovább is a boldogabb magyar jövővért!
Hazafias üdvözléttel!
Koltay Imre,
a Balassa Társaság titkára.

